

Universitätsbibliothek Paderborn

Cornelii Iansenii Episcopi Iprensis Avgvstinvs

In Qvo Genuina sententia profundissimi Doctoris de Auxilio gratiæ medicinalis Christi Salvatoris, & de prædestinatione hominum & Angelorum proponitur, ac dilucidè ostenditur

Jansenius, Cornelius

Lovanii, 1640

19. Redditur vera ratio principijs Augustini & aliorum Patrum ad amußim consentanea, cur talem concordiam gratiæ & liberi arbitrij docuerint, nihilque in tradenda libertate curaverint illam ...

urn:nbn:de:hbz:466:1-13704

cum gratiâ conciliandâ modû, quo nunc tantopere Scholæ perstreperunt, Doctoresque fatigantur ut sub nomine libertatis indifferentiam illam libratam contrarietatis aut contradictionis muniant & stabiliant, p̄ficiis gratiæ

defensoribus vel ignotum contemptumque esse, & aliquot seculis post, Scholasticis infrantibus, & liberi arbitrij vim, quam isti veteres tanquam sibi perspectissimam tuebatur, non satis penetrantibus emeruisse.

CAPVT IX.

Redditur vera ratio principijs Augustini & aliorum Patrum ad amussim consentanea, cur talem concordiam gratiæ & liberi arbitrij docuerint, nihilque in tradenda libertate curauerint illam indifferentiam & æqualitatem contrarietatis & contradictionis.

Quod si quis radices rerum, quibus ista Sancti Præfatis, aliorumque Patrum doctrina nititur, diligenter attendat, & intelligendo penetraverit, non amplius mirabitur quod isto modo de gratiæ & liberæ voluntatis conciliatione differuerint, sed potius iudicabit hoc principijs eorum esse maximè, mirabiliter undequaque consentaneum. Nam Augustino, discipulis & posteris eius, definitio ista liberi arbitrij, quâ nunc Scholastici quidam id esse volunt, quod positis omnibus ad agendum requisitis potest agere & non agere, ita videlicet ut, sicut ipsi intelligunt, tam agere quàm non agere, cum omnibus ad agendum prærequisitis, pro mero beneplacito voluntatis, coniungi disjungique possit, ad multa secula fuit ignotissima, sicut etiamnum ab omnibus qui gratiam physicè determinantem liberum arbitrium teneant, velut Christi gratiæ capitaliter inimica reprobatur. Nam ista definitio, quæ recto sensu exponi potest, eâ potissimum de causâ in isto prædicto sensu à quibusdam recentioribus vrgetur & exaggeratur, ut ita Dei, hoc est gratiæ medicinalis operationem non minùs atque habituum, liberæ voluntati subiectâ ad concurrendum, & non concurrendum esse tueantur, atque ita si ei acquiescere volumus, nos ut operatio eius nihil in nobis proficit efficiamus, quemadmodum olim Vitalis ab Augustino refutatus, de sua gratia semipelagiana docuit. Sic enim totum discrimen concurrentis cum gratiâ & non concurrentis, à voluntate hic & nunc (ut loquitur) se cum gratiâ determinante vel non determinante, suspendere volunt, ut non amplius gratiam Christi medicinalem, infirmitati nostræ opitulantem, sed gratiâ status innocentie & Angelorum, tanquàm vegetos robustosque iuuante si voluerint, habeamus. Hic enim præcipuis, & ferè unicis eorû scopus est, cur istam liberi arbitrij definitionem, & istud jam dictû æquilibrium ad utrumque tantopere saluum esse velint. Huiusmodi verò libertatis ratio & indifferens ad utrumque, æquilibrium læsæ libertati, secundû Augustinum, è diametro contrarium est, quâuis ut dixi verissimo, gratiæque medicinali congruentissimo sensu, liberû arbitrium etiâ peccato læsum, tam ante quàm post sulce-

ptam gratiâ possit velle & nolle, agere & non agere, consentire ac dissentire, agere bonum ac malum si voluerit.

Quapropter Augustinus ac discipuli eius, nò ad illas quorundâ recentiorû de libera voluntate conceptiones respexerunt, quâdo gratiâ cum libero arbitrio conciliâdo docuerunt eam idcirco non tollere liberum arbitriû, quia tacit ut liberû arbitrium nò instar lapidis otiosû sit & nihil agat, nec ut iuuitum cogatur ad bonû, sed ut etiâ ipsum velit & agat. Verû intuebantur istud principium quod Augustinus explicuit, inculcantque frequentissime: liberû hoc esse, quod est in nostra potestate: hoc autè in nostrâ esse potestate, quod sit quando volumus, seu ut alibi dicit, quod aliquis, si vult facit, si nò vult non facit. Hæc autè definitione quâ Augustinus velut immobilis ac certissime veritatis regulâ tenet, & omnes discipuli eius tenuerunt, omnis omnino voluntas seu volitio rationalis, libera est, quia quæadmodum impossibile est ut non fiat quâdo volumus, & fiat quando nolumus, ita consequenter impossibile est, ut nò sit in nostra potestate, & hoc ipso libera. Vnde Augustinus: Quod si fieri non potest ut dum volumus, nò velimus, adest utique voluntas volentibus hoc est, fit quâdo voluerint: Nec aliud quicquid est in potestate nisi quod volentibus adest, hoc est, quod adest quando voluit, voluntas igitur nostra, id est volitio nec voluntas esset nisi esset in nostra potestate. Perro quia est in potestate, libera nobis est. Non enim est nobis liberû quod in potestate nò habemus, aut potest non esse quod habemus. Quæ fusiùs loco suo disputata & enucleata sunt. Iuxta hoc igitur principium, quod August. Prosper, Fulgen. & omnes p̄fici & veri defensores gratiæ Dei, nò dubitauerunt certissimû esse, Pelagianorû os obturarunt, & libertatè arbitrij cum gratiâ rectissimè cõsultere docuerunt. Gratiâ quippe efficit ut nò aliud quippiam, sed ipsa voluntas, id est, volitio bona habeatur, quâ liberum arbitrium formaliter velit. Voluntas autem talis, seu volitio hoc ipso quo est volitio, est in nostrâ potestate, quia fit quando volumus: non enim Lib. 3. de li- fieri potest ut dum volumus non velimus: hoc ipso vero arb. 6. fo igitur quo volitio est, etiam libera est. Non enim est nobis liberum quod in potestate non habemus, aut potest non esse, quod habemus. Ibid.

*Tib. 6. de
gra. Chri-
sti sal.*

Quæ si quis accuratius tradita, & plurimis Augustini testimonijs confirmata videre velit, legat ea quæ toto præcæ tractatu de natura liberi arbitrij iuxta sanctum Augustinũ ac discipulos ejus disseruimus.

Hinc itaque statim elucet vera ratio, cur semper Augustinus, Prosper, & ceteri Patres, nihil aliud concordiam gratiæ & libertatis explicando postulent aut urgeant, aut postulandum putent, quàm ut arbitrium sub gratiâ, non minùs quam gratiâ destitutum *velit*. Nihil enim conformius ejus doctrinæ dici poterat, quàm constanter sæpiùs tradiderat, fieri non posse ut velle non sit liberũ nobis. Quod si velle non potest nobis non esse liberum, profectò si gratiâ facit ut arbitrium velit, facit etiam ut liberè velit, & nulla inter gratiam & liberam arbitrium est repugnantia. Quapropter quemadmodũ principia de libera voluntate (quæ non solum senex, sed etiam presbyter diu antequam ebulliret na resis Pelagiana, iecerit) hoc omninò postulabant, ut arbitrium sub quacumque vel Dei vel diaboli operatione liberum ciceretur, quatenus ei non tolleretur velle, sed hoc semper in eius relinqueret potestate, ut fieret quando vellet; ita illa ipsa exactissima conformitas, quam postea ab ipso & omnibus discipulis eius observatã certimus, dum nihil aliud ad libertatem salvandam exigunt, nisi ut arbitrium non nihil agat, sed propriã voluntate velit, euidentiſſimum argumentum est, hunc esse genuinum sensum Augustini quem produximus. Quæ conciliandi ratio eum ab ipso toties adhibita probataque fuerit, & à discipulis ac posteris ad aliquot annorum centurias propagata, quæ etiam Pelagiana & Semipelagiana hæresis prostrata, & omnes querelæ reclamantiũ sopitæ sunt, frustra profectò videtur nunc alia tanto philosophiæ humanæ strepitu quaeri.

Hinc etiam elucet consequenter, cur tantũ silentium apud veteres istius exacti æquilibrij voluntatis ad agendum & non agendum, quod nonnulli tanto studio querunt. Ratio quippe est, non solum quia falsum est, & ab ijs exco-

gitatum qui liberi arbitrij peccato violati statum, & gratiæ medicinalis operationem non satis allequuntur, sed etiam quia ad liberi arbitrij naturam nullo modo necessarium, quæ admodum ex illa liberi definitione ab Augustino iam iam traditi, manifestum est nam siue cum indifferentiã utrumque velit, siue alterutrum cum tanta determinatione ita ut oppositum velle non possit, hoc ipso quo volũtas est quæ vult, necesse est eam esse in potestate, & hoc ipso quo est in potestate, esse liberam. Fortiter enim & constanter & immutabiliter cum pleno iudicio velle id quod rectè sapienterque iudicamus sic esse volendum aut diligendum, non ponit actum extra potestatem nostram, sed quam maximè in nostra potestate, quia in nostrã voluntate.

Hinc ergo consequenter nascitur, cur Augustinus, Prosper, Fulgentius, & omnes isti antiqui toties inculcent contra Pelagianos, qui liberi arbitrij interitum ex gratiâ sequi clamabant, quod gratiâ non cegat voluntatem non invitam trahat, non inferat vim aut violentiam. Nempe quia iuxta principia eorum nulla gratiæ efficacis, nulla necessitas actibus voluntatis liberis formidanda est, sed sola vis, coactio, & necessitas violentiæ, quæ videlicet ut ipse loquitur, non est in nostra potestate, sed *transi nolumus* (hoc est nobis inuitis & nolentibus & reluctantibus) *efficit id quod potest, sicut est necessitas mortis*. Reliquam verò quamcumque & quantamcumque necessitatẽ, secundum quam dicimus necesse esse, *ut ita sit aliquid, vel ita fiat, nescio, inquit, cur timeamus, ne nobis libertatem auferat voluntatis*: nempe quia etiam per talem, tale velle in nostra plenissima est potestate: *si enim, inquit ibidem, volumus est, si nolumus non est; non enim vellemus si nellemus*. Quod & alijs multis locis tradit ut supra latè vidimus. Cum igitur hæc omnia ad amussim ex omni parte principijs ab eo traditis de libero arbitrio conueniãt profectò ipsa rerum admirabilis consonantia altissimè clamat, hanc ipsam esse veram genuinamque diuinæ gratiæ cum libera voluntate concordiam.

CAPVT XX.

Agnouit Augustinus sub gratiã & antegratiã indifferentiam contrarietatis & contradictionis quodam sensu; non tamen tanquam libertatem aut partem eius.

Explicatur ista indifferentia conformiter principijs Augustini.

Quæres fortassis utrũ igitur nulla indifferentia, siue contrarietatis, siue contradictionis sit in libero voluntatis arbitrio post peccatum, quamdiu in mortalitate vivimus? Si enim non adest indifferentia contrarietatis, quomodo

possumus hic semper bene & male vivere? si non adest indifferentia contradictionis, quomodo ergo dicitur: *Qui potuit transgredi & non est transgressus, facere mala & non fecit?*

Respondetur quãndiu hic vivimus, siue in infidelitate ante gratiam, siue jam sub gratiã, indiffe-